

Utjecaj različitih metoda obračuna amortizacije na financijski rezultat poduzeća Osilovac d.o.o.

Jukić, Marina

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:883760>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK**

Marina Jukić

Diplomski sveučilišni studij Agroekonomika

**UTJECAJ RAZLIČITIH METODA OBRAČUNA AMORTIZACIJE
NA FINANCIJSKI REZULTAT PODUZEĆA OSILOVAC D.O.O.**

Diplomski rad

Osijek, 2021.

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK**

Marina Jukić

Diplomski sveučilišni studij Agroekonomika

**UTJECAJ RAZLIČITIH METODA OBRAČUNA AMORTIZACIJE
NA FINANCIJSKI REZULTAT PODUZEĆA OSILOVAC D.O.O.**

Diplomski rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu diplomskog rada:

1. prof.dr.sc. Jadranka Deže, predsjednik
2. prof. dr. sc. Ljubica Ranogajec, mentor
3. doc.dr.sc. Ana Crnčan, član

Osijek, 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PREGLED LITERATURE	3
2.1. Teorijske odrednice amortizacije	3
2.2. Knjiženje amortizacije.....	11
3. MATERIJALI I METODE	13
4. REZULTATI.....	15
4.1. Knjiženje amortizacije u poduzeću Osilovac d.o.o.	15
4.2. Utjecaj amortizacije na financijske pokazatelje	16
4.3. Računovodstvene politike poduzeća	18
4.4. Imovina poduzeća prikazana u bilanci	19
4.5. Račun dobiti i gubitka poduzeća Osilovac d.o.o.	21
4.6. Obračun amortizacije prema linearnoj metodi	21
4.7. Obračun amortizacije prema aritmetičko degressivnoj metodi.....	23
5. RASPRAVA.....	24
6. ZAKLJUČAK	29
7. POPIS LITERATURE	31
8. SAŽETAK.....	33
9. SUMMARY	34
10. POPIS TABLICA.....	35
11. POPIS SLIKA	36
12. POPIS GRAFIKONA.....	37
TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA	38
BASIC DOCUMENTATION CARD	39

1. UVOD

Različite metode obračuna amortizacije mogu utjecati na konačni financijski rezultat poslovanja poduzeća. Za prikaz financijskog rezultata poslovanja koriste se razni financijski izvještaji koji trebaju predložiti istinit i pouzdan pregled imovine, obveza i kapitala. Kako bi financijski izvještaji bili ispravni važno je provoditi računovodstvenu politiku poduzeća. Prema računovodstvenim zakonima definira se dugotrajna imovina te obračun amortizacije i konačan utjecaj na financijski rezultat kroz financijske izvještaje. Amortizacija predstavlja specifičan trošak koji ne predstavlja odljev novčanih sredstava iz poduzeća. Jedini trošak vezan za amortizaciju je trošak nabave imovine koja se amortizira. Trošak amortizacije je vezani trošak koji u trenutku nastajanja utječe na brojana područja unutar poduzeća te na njegov konačan financijski rezultat.

Amortizacija predstavlja smanjenje postojeće vrijednosti imovine koja je nastala kao posljedica korištenja imovine u određenom vijeku trajanja. Kod obračuna amortizacije primjenjuju se različite amortizacijske stope te različite metode obračuna što dovodi do različitog financijskog rezultata poslovanja poduzeća.

Teorijski dio rada temelji se na podacima koji su prikupljeni iz različitih izvora koji se navode u popisu literature. Drugi dio rada prikazuje usporedbu korištenja obračuna amortizacije prema linearnoj metodi te prema aritmetičkoj degresivnoj metodi amortizacije. Podaci za istraživanje prikupljeni su u poduzeću Osilovac d.o.o. Na samom kraju prikazani su rezultati obračuna te njihov utjecaj na konačni financijski rezultat i iz toga provedenog naveden zaključak koja metoda obračuna je prihvatljivija.

Pomoću računovodstvenih politika poduzeće može rasporediti sam trošak amortizacije, stoga je bit odabrati najoptimalniju računovodstvenu politiku s obzirom na trenutno stanje poduzeća. Kako bi se odabrao najoptimalniji izračun amortizacije, poduzeće promatra pojedinosti stalnog sredstva, odnosno koji je vijek trajanja i sama vrijednost samog sredstva. Te pojedinosti su bitne jer se na temelju njih određuju izračuni i dolazi do konačnog iznosa amortizacije u promatranom razdoblju. Poduzeća odabiru između dvije temeljne metode obračuna, a to su vremenska metoda i funkcionalna metoda. Vremenska metoda ovisi o protoku vremena, o raznim prirodnim i tehničkim čimbenicima, te o trošenju tijekom korisnog vijeka trajanja i ekonomskom zastarijevanju, dok funkcionalna metoda obračunava amortizaciju razmjerno

učinku stalnog sredstva koji se ostvari upotrebom tog sredstva, a učestalost korištenja određuje visinu amortizacije. Cilj ovog rada je prikazati obračun amortizacije prema linearnoj i regresivnoj metodi na primjeru poduzeća Osilovac d.o.o. te njihov utjecaj na financijski rezultat poslovanja.

2. PREGLED LITERATURE

2.1. Teorijske odrednice amortizacije

Pojam amortizacije obuhvaća postupno trošenje dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine tijekom njezina vijeka uporabe. Prema Kariću i Štefaniću (1999.) amortizacija ima više značenja:

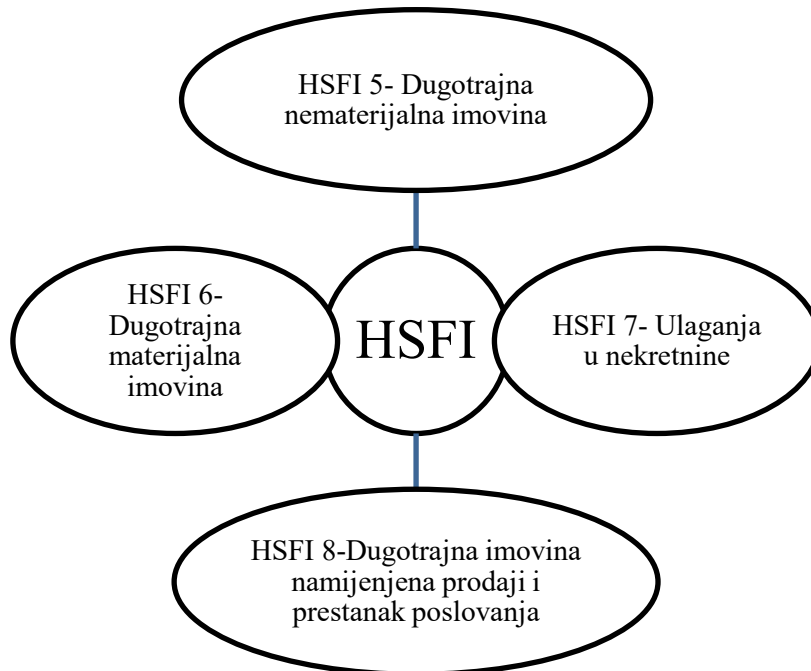
- a) Trošak proizvodnje, to jest dio vrijednosti stalnog sredstva koji je prenesen na dobivene proizvode u jednom procesu proizvodnje,
- b) Ispravak (otpis) vrijednosti stalnog sredstva, a to znači postupno smanjivanje (gubljenje) vrijednosti korištenih stalnih sredstava kao rezultat njihova fizičkog trošenja ili zbog zastarijevanja,
- c) Način i izvor financiranja zamjene dotrajalih, odnosno kupnje novih stalnih sredstava, zato što se ekonomskim procesom pretvaranja nabavne vrijednosti stalnih sredstava u prodajnu vrijednost novih proizvoda osigurava postupno pribavljanje novca za jednostavnu reprodukciju stalnih sredstava.

Prema Ranogajec (2009.) glavni cilj amortizacije je raspoređivanje troška nabave dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine na buduća razdoblja za procijenjen vijek trajanja. Za obračun amortizacije definira se imovina koja se obračunava. Obračun amortizacije obavlja se za svu nematerijalnu i materijalnu imovinu čiji je vijek uporabe duži od godinu dana te koja ima ograničen vijek trajanja i koju trgovačko društvo koristi za upotrebu u proizvodnji i prodaji robe te pružanju usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe.

Amortizacija se neće obračunavati za zemljišta zbog neograničenog vijeka trajanja, građevinske objekte te spomenike kulture, djela likovnih umjetnika, kiparska djela, predmete prirodnih rijetkosti i stvari u izgradnji. U pravilu, amortizacija se obračunava po pojedinačnim predmetima dugotrajne imovine, a da bi se obračun amortizacije provodio sva dugotrajna imovina razvrstava se u skupine i podskupine, te se dalje procjenjuje vijek i intenzitet uporabe, očekivano fizičko trošenje i tehničko zastarijevanje i prema tome određuju godišnje amortizacijske stope.

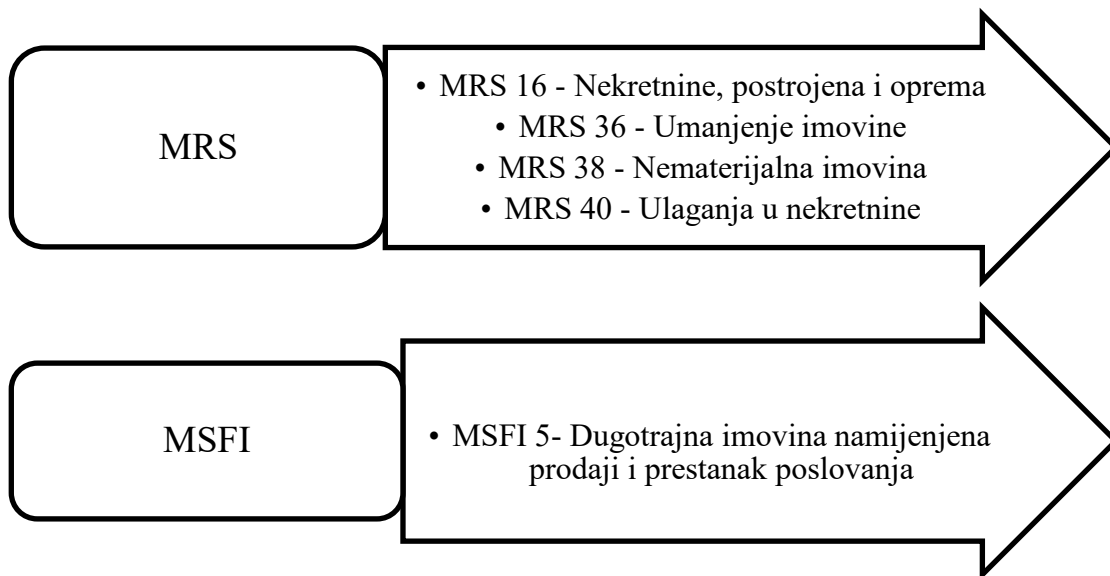
Prema Ranogajec (2009.) dugotrajna imovina kao predmet amortizacije se iskazuje ili upotrebljava duže od jednog obračunskog razdoblja. Dugotrajna imovina podijeljena je na nematerijalnu

jalnu i materijalnu imovinu, dugotrajnu financijsku imovinu i dugotrajna potraživanja. Okvir za izvještavanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine koja se amortizira određuje Hrvatskim standardom financijskog izvještavanja (HSFI).

Slika 1. Hrvatski standard financijskog izvještavanja (HSFI)
Izvor: autor prema Matić, 2017.

HSFI primjenjuju mali i srednji poduzetnici čije dionice ili dužnički vrijednosni papiri nisu uvršteni ili se ne obavlja priprema za njihovo uvrštavanje na organizirano tržište vrijednosnih papira. Osim HSFI-a mali i srednji poduzetnici kojima su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštavanje na tržište i veliki poduzetnici koriste Međunarodni standard financijskog izvještavanja MRS i MSFI koji postavlja okvir za obračun amortizacije imovine.

Slika 2. Obuhvat dugotrajne imovine prema MRS-u i MSFI-u
Izvor: autor prema Matić, 2017.

Materijalna imovina podrazumijeva osnovna sredstva za rad, a nematerijalna imovina prema Crnkoviću i Martinoviću (1999.) obuhvaća sljedeće elemente: izdatke za razvojne aktivnosti, osnivačke izdatke, izdatke za patente, licencije, franšize i koncesije, ugovore o najmu, izdatke za zaštitne znakove i trgovačka imena, prava na reproduciranje i ostala prava, te goodwill. Nematerijalna imovina nema oblik, ne postoji fizički i nije opipljiva te predstavlja dugotrajna ulaganja ili prava koja posjeduju određenu vrijednost te od kojih imamo zaradu.

Dugotrajna materijalna imovina definirana prema Narodnim novinama (NN 86/15) je imovina namijenjena za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe, i koja se očekuje koristiti duže od jednog razdoblja, ona imovina koja je namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu aktivnosti poduzetnika. U dugotrajnu materijalnu imovinu se ubrajaju zemljište, građevinske objekte, postrojenja i opremu, alate, pogonski inventar, namještaj i transportna sredstva, dugotrajnu biološku imovinu, predujmove za dugotrajnu materijalnu imovinu i ostalu dugotrajnu materijalnu imovinu. Amortizacija se obračunava pojedinačno za svaku stavku dugotrajne imovine, moguće je i grupirati stavke zbog jednakog vijeka trajanja i prihvatljivosti primjene iste metode amortizacije.

Kako bi se amortizacija obračunavala potrebno je utvrditi osnovicu za amortizaciju koju čini vrijednost stalnog sredstva, vijek korištenja tog stalnog sredstva i amortizacijske kvote (godišnje iznose amortizacije).

Osnovica za obračun amortizacije je nabavna vrijednost dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine. Pod tim troškom nabavne vrijednosti podrazumijeva samu nabavnu vrijednost dugotrajne imovine i osposobljavanja za namjeravanu upotrebu.

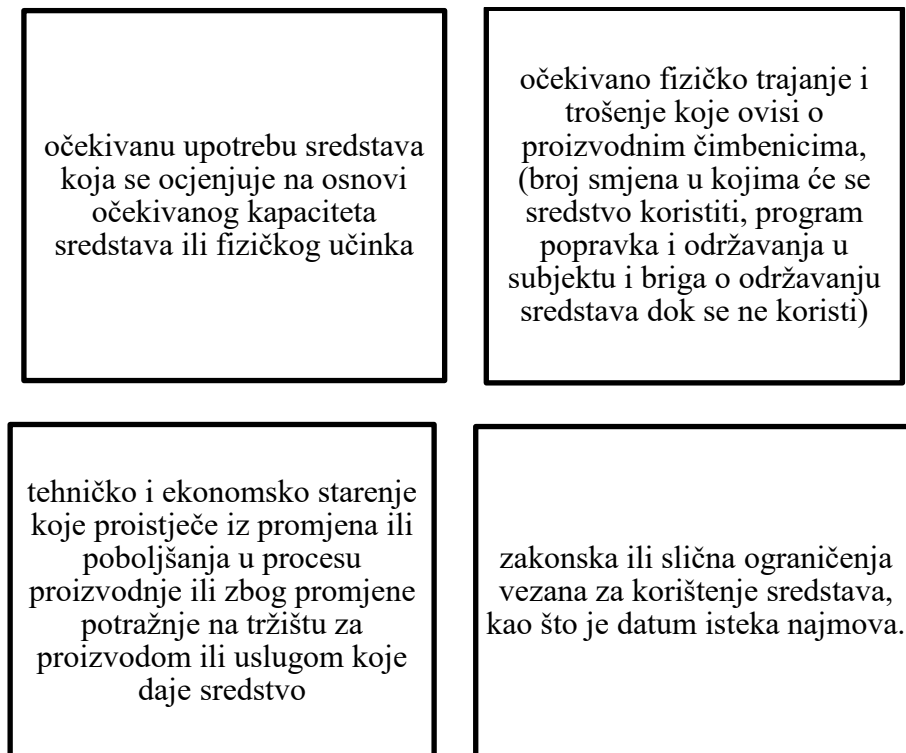
Osnovica za obračun amortizacije = trošak nabave - ostatak vrijednosti
--

Ostatak vrijednosti predstavlja vrijednost imovine u trenutku prestanka njenog korištenja odnosno na kraju vijeka uporabe. Ostatak vrijednosti naziva se još i likvidacijska vrijednost često čini značajan iznos pa je tada osnovica za obračun amortizacije trošak nabave ili vrijednost koja zamjenjuje trošak nabave.

Na visinu amortizacije utječu razni čimbenici. Prema Kariću i Štefaniću (1999.) visina godišnjeg iznosa amortizacije ovisi o: početnoj vrijednosti, krajnjoj vrijednosti, dužini ekonomskog vijeka i obujmu korištenja. Stalno sredstvo koje se amortizira, a ima kraći vijek korištenja imat će veće iznose amortizacije koje uračunava u troškove i obrnuto kada neko sredstvo ima duži vijek korištenja njegova godišnja vrijednost amortizacije činit će manje vrijednosti.

Glavni čimbenik u obračunu amortizacije je vijek upotrebe te se na temelju vijeka upotrebe određuju godišnje stope amortizacije. Vijek upotrebe imovine predstavlja vremensko razdoblje u kojem se imovina koristi.

Kada se utvrđuje vijek upotrebe sredstava potrebno je prema Žeger i sur. (2007.) razmotriti sljedeće čimbenike:

Slika 3. Utvrđivanje vijeka upotrebe sredstava

Izvor: autor prema Žeger i sur. (2007.)

Razlikuju se vanjski i unutarnji čimbenici trošenja stalnih sredstava. U vanjske čimbenike se ubrajaju tehnička obilježja, trajnost, brzinu ekonomskog zastarijevanja odnosno tehnološkog napretka, zatim prirodni utjecaj te kretanje cijena, potrebe kupaca i druge tržišne čimbenike. Unutarnje čimbenike trošenja čine uvjeti korištenja sredstava, intenzitet uporabe, zaštita sredstava od vanjskih utjecaja, način održavanja i rukovanja sredstvima.

Trošenje sredstava prema Kariću (2008.) može biti fizičko i ekonomsko trošenje. Do fizičkog trošenja dolazi zbog intenziteta uporabe stalnih sredstava i zbog utjecaja prirodnih čimbenika, dok ekonomsko trošenje predstavlja utjecaj tehnološkog napretka gdje određena ekonomska proizvodnja nije isplativa dolazi do nove ekonomski isplativije proizvodnje uz manje korištenje energije, materijala, ljudskog rada i dr.

Godišnje amortizacijske stope određene prema vijeku korištenja stalnog sredstva, preporučene su za pojedine grupe dugotrajne imovine:

- 1.) Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT (20 godina) 5%
- 2.) Osnovno stado, osobne automobile (5 godina) 20%

- 3.) Nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju (4 godine) 25%
- 4.) Računala, računalna oprema i programe, mobilne telefone i opremu za računalne mreže (2 godine) 50%
- 5.) Ostala nespomenuta imovina (10 godina) 10% (www.porezna-uprava.hr)

Metode amortizacije dijele se na dvije temeljne skupine to su vremenske i funkcionalne. Izbor metode amortizacije je bitan čimbenik pri obračunu amortizacije i utjecat će na rezultat obračuna. Metodama amortizacije omogućuje se što točnije raspoređivanje amortizirajućih iznosa na obračunska razdoblja. Kada se primjenjuju različite metode vidljivi su i različiti iznosi amortizacije.

Vremenske metode dijele se na linearnu, degresivnu i progresivnu. Vremenska metoda zasniva se na ekonomskom vijeku korištenja stalnog sredstva. Ova metoda se najčešće primjenjuje kada se amortiziraju sredstva čiji vijek korištenja najviše ovisi o proteku vremena, intenzitetu trošenja tijekom cijelog korisnog vijeka trajanja, o utjecaju prirodnih i tehničkih čimbenika i o ekonomskom zastarijevanju. Definiranje metoda amortizacije i formula prema Kariću i sur. (1999.):

Linearna (pravocrtna, ravnomjerna) vremenska metoda u kojoj se obračun amortizacije temelji na nepromijenjenim (konstantnim) iznosima tijekom čitavog korisnog vijeka trajanja. U svakom obračunskom razdoblju koristi se isti amortizacijski iznos, a godišnji se iznos amortizacije izračunava po formuli:

$$a = V_0 - V_n / n$$

Simboli znače:

a = amortizacija,

$(V_0 - V_n)$ = osnovica za amortizaciju,

N = broj godina vijeka korištenja stalnog sredstva

Degresivna vremenska metoda je metoda obračuna amortizacije u kojoj se iznosi iz godine u godinu smanjuju, pa se najveći iznos amortizacije obračunava u prvoj godini a najmanji u posljednjoj. Tako se kod degresivne metode već u tijeku prve polovice korisnog vijeka traja-

nja otpiše najveći dio troškova nabave imovine. Razlikuju se aritmetička, geometrijska i digitalna metoda.

Aritmetička degressivna metoda temelji se na jednakim iznosima smanjivanja godišnje amortizacije. Tako da je $(d) = a_1 - a_2 = a_2 - a_3 = \dots$ razlika (d) određuje razinu degresije.

Amortizacija godine prvog vijeka korištenja računa se po formuli:

$$D = d * (n - 1).$$

Ostali godišnji iznosi izračunavaju se postupnim oduzimanjem iznosa diferencije (d) ili izravno za svaku godinu (k- ta godina) prema formuli:

$$a_k = a_1 - (k - 1) * d.$$

Geometrijska degressivna metoda temelji se na smanjivanju godišnjih iznosa za sve manji iznos. Kvocijent dvaju susjednih članova (q) uvijek je jednak stoga proizlazi:

$$a_1 = a_2 * q = a_3 * 2q = \dots = a_n * (n - 1)q.$$

Iznos amortizacije za posljednju godinu izračunava se po formuli:

$$a_n = (V_0 - V_n)(q - 1) / (q^n - 1).$$

Iznosi amortizacije za ostale godine se računaju postupnim množenjem s izabranim kvocijentom (q) ili izravno za pojedine godine (k-te godine) pomoću formule

$$a_k = a_n * q^{n-k}.$$

Aritmetička degressivna digitalna metoda je poseban oblik kod koje se ne bira razina degresije već se (d) računski određuje te predstavlja iznos amortizacije posljednje godine korištenja ($a_n = d$) prema formuli:

$$a_n = (V_0 - V_n) / (1 + 2 + 3 + \dots + n).$$

Amortizacija ostalih godina izračunava se dodavanjem iznosa diferencije (d) ili izravno za pojedine godine po formuli

$$a_k = a_n * (n - k + 1)$$

Progresivna vremenska metoda suprotna je od degressivne jer se ovdje iznosi amortizacije povećavaju iz godine u godinu, odnosno u prvoj godini je iznos amortizacije najmanji, a u posljednjoj najveći.

Prema Ranogajec (2009.) funkcionalna amortizacija obračunava amortizaciju razmjerno učinku stalnog sredstva koji se ostvari uporabom tog sredstva u razdoblju za koje se računa amor-

tizacija. Visinu amortizacije određuje učestalost korištenja stalnog sredstva. Postupak funkcionalne metode ima dvije faze:

- 1) Izračun po jedinici ostvarenog učinka ili po satu rada:

$$a_q = (V_0 - V_n)/Q$$

Simboli znače: a_q - iznos amortizacije po jedinici ostvarenog učinka ili po satu rada, $V_0 - V_n$ -osnovica za amortizaciju, Q -ukupni učinak koji stalno sredstvo ostvaruje u korištenju

- 2) Izračun godišnjeg iznosa amortizacije množenjem iznosa amortizacije po jedinici učinka s ostvarenim učinkom u godini za koju se računa amortizacija:

$$a_k = a_q * q_k$$

Simboli znače: a_k - godišnji iznos amortizacije, a_q - amortizacija po jedinici učinka, q_k - količina ostvarenih učinaka u godini gdje se računa amortizacija.

Značaj obračuna amortizacije je prikazati smanjenje vrijednosti i trošenja sredstava, ali također i da služi kao osiguranje u slučaju potrebe zamjene određenih sredstava. Proces obračuna amortizacije imovine kreće onoga trena kada je imovina spremna za upotrebu. Amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine priznaje se kao rashod u svoti obračunanoj na trošak nabave po linearnoj metodi primjenom godišnjih amortizacijskih stopa. (Zakon o porezu na dobit, čl.12, NN 143/14). Jedini uvjet za priznavanje amortizacije jest da je imovina stavljena u upotrebu. U proizvodnji amortizacija predstavlja fiksni trošak, što čini trošak amortizacije uvijek istim bez obzira na promjenu obujma proizvodnje.

Vremenska amortizacija odnosno linearna i degresivna fiksni su trošak jer se imovina troši bez obzira na obujam proizvodnje, stupanj iskorištenosti i dr. One se obračunavaju s obzirom na protok vremena. Trošak amortizacije je fiksni i u slučaju kada se primjenjuju ubrzane godišnje stope amortizacije. Funkcionalna metoda amortizacije svrstava trošak amortizacije u varijabilni trošak jer se temelji na stupnju iskorištenosti sredstava u određenim godinama ukoliko nema korištenosti tada ni ne postoji trošak amortizacije.

Vremenska amortizacija ubraja se u ne uskladištive troškove, dok se u uskladištive troškove ubraja funkcionalna amortizacija. Svako trgovačko društvo može računovodstvenom politikom odrediti vijek upotrebe i amortizacijske stope za sebe. Porezno priznata amortizacija je i

ona prema dvostrukim (ubrzanim) stopama. Zakon propisuje da se na imovinu koja je već amortizirana ne smije obračunavat amortizacija. (www.unizd.hr)

Obračun amortizacije prestaje kada se ispravak vrijednosti izjednači s troškom nabave odnosno obračun amortizacije prestaje kada se neto knjigovodstveni iznos izjednači s procijenjenim ostatkom vrijednosti. Amortizacija ne prestaje kada se sredstva prestanu koristiti, jedino ako su sredstva u potpunosti amortizirana. Također u računovodstvenim pravilima stoji da poduzetnici trebaju amortizirati sredstva koja nisu u uporabi, ali su spremna za uporabu. Sredstva koja se amortiziraju mogu dostići potpuni otpis prije nego završi tekuća godina tada se amortizacija prekida.

2.2. Knjiženje amortizacije

Amortizacija se knjiži dugovno na trošak i potražno na korektivni konto akumulirane amortizacije. Korištenje različitih metoda amortizacije daje mogućnost manipuliranja bilancom i računom dobiti i gubitka kroz različite amortizacijske iznose. Veće prikazani amortizacijski iznos odnosno veći trošak prikazuje veće rashode što dovodi do manje obveze na porez i manje dobiti time manipuliramo s konačnom dobiti poduzeća odabirom metode obračuna amortizacije.

Financijski izvještaji prikazuju vrijednost imovine odnosno rezultat poslovanja poduzeća. U financijske izvještaje ubrajamo bilancu, račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom toku. U financijskim izvještajima prikazuju se troškovi koje poduzeće ima, rashodi i prihodi. Rashodi se dijele na tri skupine rashoda: poslovni rashodi, rashodi financiranja te izvanredni rashodi, dok prihodi predstavljaju povećanje imovine ili smanjenje obveza.

Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode te ostvareni financijski rezultat poslovanja u određenom razdoblju. Prikazom računa dobiti i gubitka ukoliko poduzeće ima veće prihode od rashoda onda je ostvarilo dobit, a ukoliko smo ostvarili veće rashode od prihoda poduzeće ostvaruje gubitak. Kroz povećanje ili smanjenje poslovnih rashoda vidi se utjecaj visine amortizacije u računu dobiti i gubitka. Na povećanje poslovnih rashoda i smanjenje rezultata poslovanja utječu viši iznosi amortizacije (Miočić, 2017.).

Bilanca je financijski izvještaj koji je statističkog karaktera a njome se iskazuje financijski položaj, stanje imovine, kapitala i obveza na određen dan. U bilanci vrijednost imovine izjed-

načena je vrijednosti kapitala i obveza, tj. aktiva je jednaka pasivi. Amortizacija utječe na aktivu bilance odnosno na dugotrajnu materijalnu imovinu. Nabavna vrijednost dugotrajne materijalne imovine već je umanjena za ispravak vrijednosti prema obračunu amortizacije. Odnosno promjena vrijednosti dugotrajne imovine ovisi o visini amortizacije, odnosno utječe na to da li će se dugotrajna imovina smanjiti ili povećati. Kada se amortizacija povećava vrijednost dugotrajne imovine se smanjuje, djeluje i obrnuto, odnosno ako se amortizacija smanjuje dogodit će se povećanje dugotrajne imovine. Amortizacija se u pasivi odražava na vrijednost kapitala poduzeća. Kao i u aktivu tako i u pasivi visina amortizacije određuje promjene u kapitalu koje utječu na rezultat poslovne godine. Kod računa dobiti i gubitka amortizaciju gledamo kao rashod budući da je ona trošak obavljanja djelatnosti nekog poduzeća. Kao i u aktivu tako i u pasivi visina amortizacije određuje promjene u kapitalu koje utječu na rezultat (Skendrović i Hopp, 2014.).

3. MATERIJALI I METODE

Pri pisanju rada korišteni su podaci prikupljeni istraživanjem adekvatne literature te relevantnih internet stranica iz područja osnova računovodstvena, računovodstvenih politika te amortizacije i njenih metoda obračuna.

U dijelu rada koji pripada poglavlju pregled literature korištene su opće znanstvene metode te metodološki postupci kao:

- metoda deskripcije
- metoda analize
- metoda sinteze
- metoda kompilacije

Metoda deskripcije je opisna metoda pomoću koje se jednostavnim opisom činjenica u ovom radu definira amortizacija, amortizacijska politika te predmeti obračuna amortizacije. Metoda analize je istraživačka metoda koja se odnosi na raščlanjivanje jedne cjeline na manje dijelove te proučavanje svaku od tih dijelova radi jednostavnijeg razumijevanja. Metoda analize omogućava uvid u prednosti metoda gdje raščlanjivanjem dolazimo do specifičnih informacija koje pomažu poduzeću pri odabiru načina izračuna amortizacije. Metoda sinteze je metoda putem koje se preko jednostavnijih pojmova i sudova dolazi do složenijih, povezujući izdvojene elemente, pojave, procese u jedinstvenu cjelinu u kojoj su njezini dijelovi uzajamno povezani.

Metoda kompilacije uspoređuje iste ili slične činjenice te sličnosti i razlike između dvije ili više stvari ili pojava te se na osnovu toga donose zaključci.

U praktičnom dijelu istraživanja korišteni su interni podaci dobiveni iz poduzeća Osilovac d.o.o., a za njihovu obradu primijenjene su sljedeće metode:

- metoda studije slučaja
- indukcija i dedukcija

Metoda studije slučaja podrazumijeva izračune na temelju podataka poduzeća Osilovac d.o.o. koji su obrađeni u svrhu istraživanja. Indukcija i dedukcija prema dostupnim podacima donosi zaključak o povezanosti financijskog rezultata poslovanja i metoda obračuna amortizacije.
(www.unizd.hr)

4. REZULTATI

Poduzeće Osilovac d.o.o. bavi se poljoprivrednom proizvodnjom, a glavne djelatnosti su uzgoj žitarica, mahunarki i uljanog sjemenja te proizvodnja i prodaja vina pod brandom Feravino što je predmet ovog istraživanja. Stara vinarija poslovala je pod nazivom Feravino, čija tradicija proizvodnje proizlazi još iz 1804. godine kada je sagrađen stari vinski podrum koji je danas u vlasništvu vinarije. Vinarija se sastoji od podruma koji je građen i podijeljen na nekoliko cjelina, međusobno povezanih i koordiniranih fazama proizvodnje. Podrumi, punionica i ostali prostor za rad opremljeni su novim strojevima te bačvama za čuvanje vina. Razlikuju se drvene bačve, inox bačve, inox posude, spremnici, vinimatici i drugo. Sva oprema ima različit vijek trajanja s obzirom na njezino trošenje te se na temelju toga obračunava amortizacija po različitim amortizacijskim stopama.

Poduzeće uspješno povlači sredstva Europske unije tako nabavlja i sredstva potrebna za rad iz europskih fondova. Jedan od tih najznačajnijih projekata je tzv. Vinska omotnica iz koje su nabavljena nova moderna sredstva za rad u podrumu i punioni. Za potrebe analize obračuna amortizacije izdvojena su neka od sredstava te na temelju njih je simuliran obračun amortizacije po aritmetičkoj metodi. Dobiveni podaci iz poduzeća se temelje na obračunu prema linearnoj metodi obračuna, a u radu su obračunati prema aritmetički degresivnoj metodi na temelju čega je načinjena usporedba ove dvije metode obračuna.

Amortizacija utječe na poslovanje u cjelini ovisno o korištenim metodama izračuna, no važno je pobliže razumjeti prednosti određenog načina obračuna kako bi poduzeće odabralo metodu koja je za njega najučinkovitija. Stoga kako bi se lakše prikazao obračun amortizacije poduzeća Osilovac d.o.o. koriste se izvori poput bilance, te računa dobiti i gubitka iz 2019. godine gdje se amortizacija tereti kao trošak poduzeća, a pripada poslovnim rashodima. U praktičnom primjeru prikazano je kako određene metode izračuna utječu na iznos amortizacije i kako poduzeća mogu odabirom računovodstvene politike utjecati na visinu financijskog rezultata.

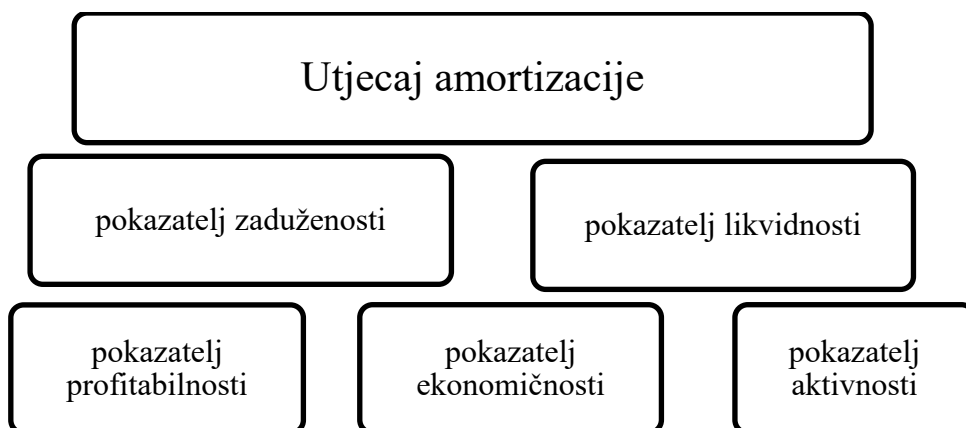
4.1. Knjiženje amortizacije u poduzeću Osilovac d.o.o.

Kada se izvrši kupnja stalnih sredstava te sva plaćanja prema dobavljaču i državi za poreze, vrijednost troškova za sredstvo upisuje se na račun 08 koji u kontnom planu predstavlja kapitalna ulaganja ili ulaganja u dugotrajnu imovinu. Zatim se troškovi periodično prenose na

račun 02 koji u kontnom planu predstavlja amortizaciju dugotrajne imovine ili 05 koji predstavlja amortizaciju nematerijalne imovine ovisno o načinu obračuna amortizacije. Amortizaciju su dužna obračunavati sva poduzeća osim poduzeća koja posluju u okviru pojednostavljenog sustava oporezivanja. Oni trebaju razdoblja amortizacije navesti najmanje jednom godišnje. Amortizacija se počinje obračunavati za imovinu poduzeća sljedeći mjesec od uključivanja u računovodstvo poduzeća. Amortizacija se bilježi kao rasipanje sredstava stoga je bitno obračunavati je jer se prihod poduzeća umanjuje za trošak novca. Troškovi amortizacije nastaju bez obzira koristi li se imovina u poduzeću ili ne.

4.2. Utjecaj amortizacije na financijske pokazatelje

Financijski pokazatelji služe kao pokazatelji informacija koje su potrebne za upravljanje, poslovanje i razvoj poduzeća. Pokazatelji su potrebni kod donošenja poslovnih odluka. Kada se govori o opstanku poduzeća potrebno je zadovoljiti kriterije bez kojih poduzeće ne može opstati. Postoje dva osnovna kriterija poslovanja, od kojih je prvi sigurnost poslovanja, a drugi uspješnost ili efikasnost poslovanja. No kada se govori o stabilnosti poslovanja ocjenjuje se likvidnosti, financijska stabilnost i zaduženost, dok se efikasnost poslovanja ocjenjuje pokazateljima ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. Utjecaj amortizacije na pokazatelje najčešće je prikazan kroz rashode, prihode odnosno dobit ili gubitak, a negdje se i sam amortizacijski iznos koristi za izračun. Amortizacija utječe na pokazatelje kako je to prikazano slikom 4.

Slika 4. Amortizacijski utjecaj na pokazatelje

Izvor: autor prema www.revident.ba

Pokazatelj zaduženosti govori na koliko poduzeće koristi zaduživanje odnosno tuđi kapital kako bi bilo u stanju poslovati. Pojam dug govori o tome kako poduzeće izvorima financiranja mora otplatiti dug tj. vratiti. Dug može biti na kratki rok (do godinu dana) i na dugi rok (više godina). Što je veći dug veći je i financijski rizik poslovanja. Financijski rizik predstavlja strah da poduzeće neće moći vratiti dug. U pravilu koeficijent zaduženosti treba biti 0,5 ili manji. Pokazatelj zaduženosti obuhvaća pokazatelj vlastitog financiranja, pokazatelj financiranja, pokazatelj pokrića kamata, faktor zaduženosti, stupanj pokrića I i stupanj pokrića II. Pokazatelj vlastitog financiranja obuhvaća vlastito financiranje u poslovanju poduzeća. Najbolje je kada je koeficijent vlastitog financiranja veći od 50% to nam govori da se poduzeće financira iz vlastitih izvora. Pokazatelj financiranja govori o riziku ulaganja u pojedino poduzeće. Pokazatelj financiranja ili koeficijent financiranja ako je previsok pokazuje mogućnost poteškoća u vraćanju sredstava i kamata. Pokazatelj pokrića kamata daje sliku koliko bruto dobit može pokriti iznos kamata. Faktor zaduženosti ukazuje mogućnost podmirenja obveza uz postojeće uvjete iz ostvarene dobiti uvećane za amortizaciju. Stupanj pokrića I i stupanj pokrića II računaju se na temelju podataka iz bilance.

Pokazatelj likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da podmiri postavljenje obveze na kratki rok. Računaju se pomoću podatka iz bilance. Amortizacija utječe na koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti i koeficijent tekuće likvidnosti te koeficijent financijske stabilnosti. Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na mogućnost poduzeća da podmiri trenutne obveze. Koeficijent ubrzane likvidnosti koristi se za provjeru može li poduzeće svojom najlikvidnijom imovinom podmiriti svoje kratkoročne obveze izuzimajući zalihe. Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje poziciju dužnika te njegova veća vrijednost daje bolju poziciju dužnika.

Pokazatelj financijske stabilnosti ukazuje da što je njegova vrijednost manja veća su likvidnost i financijska stabilnost te se sve veći dio kratkotrajne imovine financira iz dugoročnih izvora financiranja.

Pokazatelj profitabilnosti jedan je od najvažnijih jer se prikazuje mogućnost poduzeća da ostvaruje dobit u odnosu na druge prihode, a amortizacija ima utjecaj na:

- 1) marža profita pokazuje koliko jedinica poduzeće ostvari po jedinici ukupnih prihoda.
- 2) rentabilnost imovine (pokazatelj povrata na ukupnu imovinu) - ROA predstavlja sposobnost poduzeća da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit

- 3) pokazatelj rentabilnosti kapitala - ROE predstavlja mogućnost zarade u odnosu na uloženi kapital i rezerve.

Na temelju stopa profitabilnosti poduzeće odlučuje hoće li se financirati vlastiti ili tuđim kapitalom i što mu je isplativije.

Pokazatelj ekonomičnosti prikazuju prihode i rashode te mjere koliko se jedinica prihoda ostvari po jedinici rashoda. Amortizacijom utječemo na ekonomičnost ukupnog poslovanja a ona se mjeri na temelju računa dobit i gubitka.

Pokazatelj aktivnosti mjere koliko poduzeće koristi svoje resurse. Nazivaju se još i koeficijent obrtaja te ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poduzeću. Amortizacija preko ukupne imovine utječe na koeficijent obrtaja ukupne imovine. Bolje je da je koeficijent obrtaja što veći odnosno da je vrijeme vezivanja imovine što kraće.

Svi financijski pokazatelji imaju veliki značaj za samo poduzeće jer su nositelji informacija poduzeću za uspješnije poslovanje i lakši utjecaj na sam financijski rezultat odnosno položaj poduzeća. Na gore navedene financijske pokazatelje izravno utječe i amortizacija te računovodstvena politika poduzeća kojom se određuju amortizacijske stope prilikom izračuna amortizacije. (www.revident.ba)

4.3. Računovodstvene politike poduzeća

Poduzeće je usvojilo određene računovodstvene politike za pripremu financijskih izvještaja koji daju jasnu sliku poslovanja poduzeća. Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje. Financijski izvještaji poduzeća sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16 i 116/18) i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) (NN 86/15) koje je objavio Odbor za standarde financijskog izvještavanja imenovan od Vlade Republike Hrvatske, te u skladu s pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/16). Primjenjujući temeljnu računovodstvenu pretpostavku nastanka poslovnog događaja sastavljaju se financijski izvještaji po kojem se učinci transakcija priznaju kada su nastali i prikazuju za razdoblje u kojem su nastali. Financijski izvještaji poduzeća iskazani su u kunama. Osnovne računovodstvene politike korištene su u pripremi financijskih izvještaja za dugotrajnu materijalnu imovinu, imovina koja je namijenjena za korištenje u poduzeću na neprekidnoj osnovi. Dugotrajna materijal-

na imovina iskazana je kao trošak nabave umanjen za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija je obračunata primjenom linearne metode pojedinačno za svako osnovno sredstvo kroz procijenjeni vijek korištenja imovine, a amortizacija se kreće obračunavati kada je imovina spremna i raspoloživa za upotrebu. Dugotrajna nematerijalna imovina sastoji se od software-a i iskazana je po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Sredstva se amortiziraju kroz 10 godina linearnom metodom. Stopa amortizacije u poduzeću 2019. godine: zgrade 2,5% do 10%, postrojenja i oprema 5% do 33%, uredska oprema 10% do 25%, vozila 20% i vinogradi 4%.

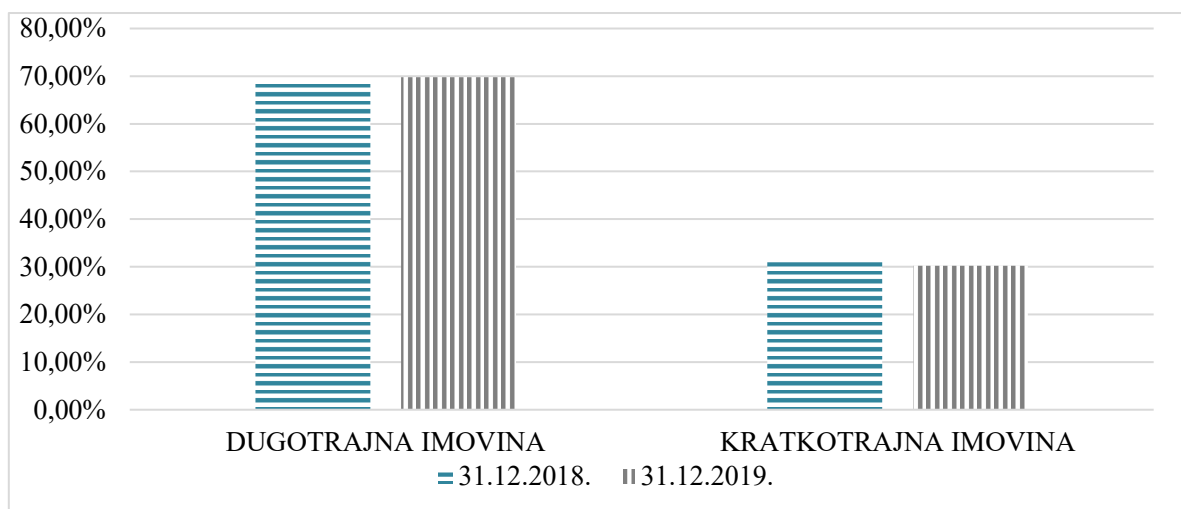
4.4. Imovina poduzeća prikazana u bilanci

Bilanca služi kao pregled imovine, kapitala i obveza na određen datum. Ona pripada financijskim izvještajima koji se obvezno sastavljaju, a kako je u bilanci prikazana sva imovina tako je i imovina koja se amortizira.

Tablica 1. Aktiva i pasiva poduzeća Osilovac d.o.o.

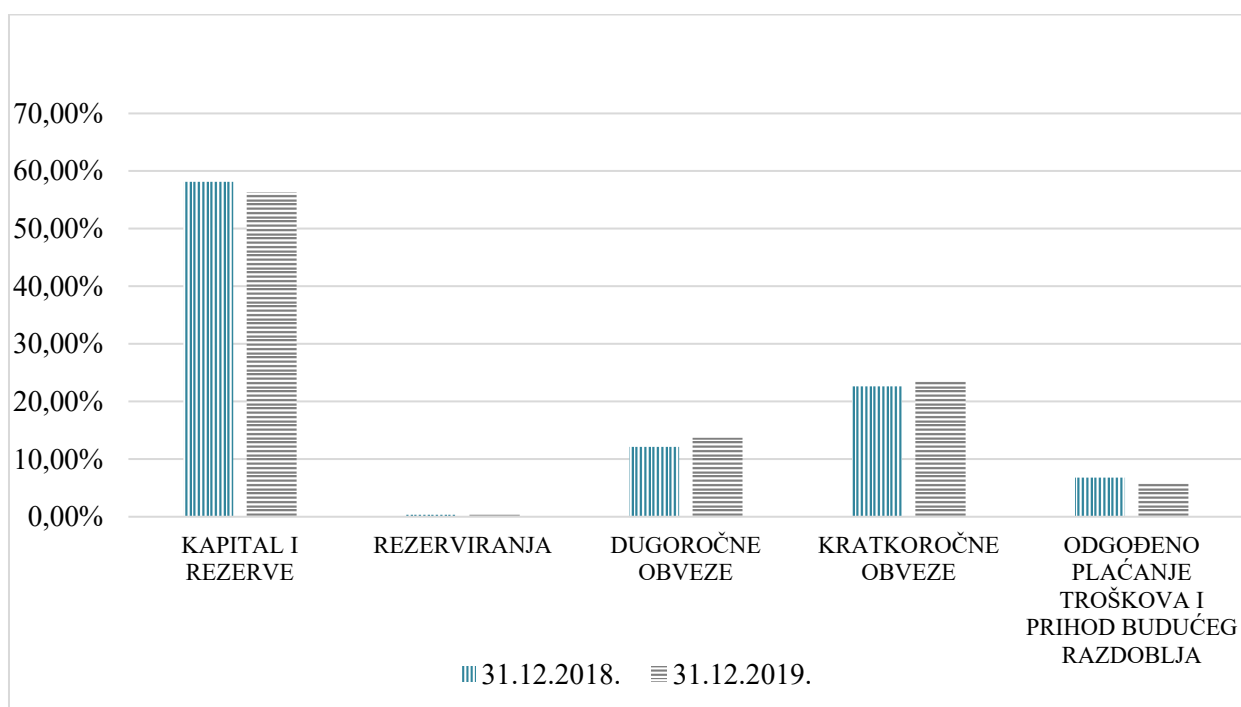
Aktiva		
Opis	31.12.2018.	31.12.2019.
DUGOTRAJNA IMOVINA	128.870.957	134.532.970
Nematerijalna imovina	394.587	347.665
Materijalna imovina	127.781.128	133.647.955
Dugotrajna financijska imovina	562.585	537.350
Odgođena porezna imovina	132.657	-
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	57.697.119	58.224.060
Zalihe	41.310.076	45.336.824
Potraživanja	13.367.419	9.989.456
Kratkotrajna financijska imovina	6.218	11.968
Novac u banci i blagajni	3.013.406	2.885.812
UKUPNA AKTIVA	186.568.076	192.757.030
Pasiva		
Opis	31.12.2018.	31.12.2019.
Kapital i rezerve	108.467.022	108.561.972
Rezerviranja	602.530	636.075
Dugoročne obveze	22.579.028	26.489.253
Kratkoročne obveze	42.265.769	45.692.296
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	12.653.727	11.377.434
UKUPNA PASIVA	186.568.076	192.757.030

Izvor: autor na temelju izvješća 2019. godine

Grafikon 1. Aktiva poduzeća izražena u postotcima za 2018. i 2019. godinu

Usporedba dugotrajne i kratkotrajne imovine za 2018. i 2019. godine pokazuje male promjene u postotcima. Vidljiv je porast dugotrajne imovine u ukupnoj aktivi sa 69,09% za 2018. godinu na 69,79% za 2019. godinu. Dok se kod dugotrajne imovine vidi porast, kod kratkotrajne imovine vidimo smanjenje, odnosno u usporedbi dviju godina kratkotrajna imovina se smanjila sa 30,93% za 2018. godinu na 30,21% za 2019. godinu.

Grafikon 2. Pasiva poduzeća izražena u postotcima za 2018. i 2019. godinu

Kod usporedbe pasive, kapital i rezerve su se smanjile sa 58,14% na 56,32%. Rezerviranja su se povećala sa 0,32% na 0,33%, dok su se dugoročne obveze povećale sa 12,10% na 13,74%

u odnosu na prethodnu godinu. Dok su se kratkoročne obveze povećale 22,65% na 23,70%, a odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja smanjila se sa 6,78% na 5,90%.

4.5. Račun dobiti i gubitka poduzeća Osilovac d.o.o.

Račun dobiti i gubitka pripada financijskim izvještajima, a u njemu se prikazuju prihodi i rashodi poduzeća tijekom jednog određenog razdoblja. Amortizaciju bilježimo kao poslovni rashod poduzeća. U tablici 2. prikazan je račun dobiti i gubitka gdje je prikazana amortizacija poduzeća na dan 31.12.2018 i 2019.godine.

Tablica 2. Račun dobiti i gubitka poduzeća Osilovac d.o.o.

Račun dobiti i gubitka		
Opis	31.12.2018.	31.12.2019.
POSLOVNI PRIHODI	76.012.119	74.102.684
POSLOVNI RASHODI	79.907.414	72.269.710
Promjena vrijednosti zaliha	1.013.669	4.138.116
Materijalni troškovi	49.302.346	44.980.802
Troškovi osoblja	13.466.377	13.827.871
Amortizacija	5.979.206	7.327.530
Ostali troškovi	7.098.631	6.755.015
Vrijednosno usklađivanje	257.513	563.207
Ostali poslovni rashodi	4.817.010	2.676.696
FINANCIJSKI PRIHODI	442.241	94.871
FINANCIJSKI RASHODI	1.649.542	1.658.573
UKUPNI PRIHODI	76.454.360	74.197.555
UKUPNI RASHODI	81.556.956	73.928.283
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	5.102.596	269.272
DOBIT RAZDOBLJA	5.108.189	269.272

Izvor: autor na temelju izvješća 2019. godine

4.6. Obračun amortizacije prema linearnoj metodi

Iz imovne poduzeća odabrana su sredstva koja već imaju izračunatu linearnu amortizaciju. Korištena su samo neka sredstva, a to su: bačva barrique 225 l cadus, sensoriel, bačva bar-

rique 225 l cadus, origineallier, bačva barrique 500 l cadus, sensoriel. Ta sredstva imaju amortizacijsku stopu 33,33% te korisni vijek upotrebe tri godine. Osim tih sredstava kod linearne amortizacije biti će prikazana i sredstva korisnog vijeka upotrebe dvadeset godina te sa amortizacijskom stopom 5% a to su: vinifikatorsoft system 12000 l gortani, autoclave15000 l gortani, inox spremnik 5000 l+5000 l gortani.

Linearna amortizacija računa se pomoću vijeka upotrebe sredstava i to tako da sa sto podijeli vijek upotrebe i dobijemo stopu amortizacije, zatim se nabavna vrijednost pomnoži sa stopom te podijeli sa sto i dobijemo iznos amortizacije.

Linearna metoda je najjednostavnija i primjenjuje se uvijek kada je korist od dugotrajne imovine za poduzetnika jednaka u svim godinama vijeka trajanja. Ova metoda se primjenjuje za većinu sredstava dugotrajne imovine. Linearna metoda ima istu stopu amortizacije i osnovicu za obračun amortizacije tako troškovi amortizacije ravnomjerno terete prihode poduzeća. Primjer obračuna amortizacije na odabranim sredstvima uz korištenje linearne metode:

Tablica 3. Obračun amortizacije prema linearnoj metodi

Br.	Opis	Kom.	Trošak nabave 31.12.2018.	% linearnog načina	Trošak amortiza- cije kn/kom
1	Bačva barrique 225 l cadus, sensoriel	5	5.275,73	33,33	1.758,40
2	Bačva barrique 225 l cadus, origine- allier	5	5.537,64	33,33	1.845,70
3	Bačva barrique 500 l cadus, sensoriel	1	7.483,30	33,33	2.494,18
4	Vinifikatorsoft system 12000 l gorta- ni	1	223.728,54	5,00	11.186,43
5	Autoclave 15000 l gortani	1	219.804,12	5,00	10.990,21
6	Inox spremnik 5000 l +5000 l gortani	2	104.541,30	5,00	5.227,07
7	Vinifikatorsoft system 12000 l gorta- ni	4	223.728,54	5,00	11.186,43
8	Autoclave 15000 l gortani	2	219.878,22	5,00	10.993,91
	Ukupno	-	-	-	55.682,32

Na primjeru tablice korištena je linearna metoda obračuna amortizacije gdje je prikazan utjecaj metode obračuna na konačni iznos troška amortizacije. Poduzeće Osilovac d.o.o. prilikom obračuna amortizacije odabralo je linearnu metodu obračuna amortizacije. Trošak nabave sredstava je različit kao i stopa amortizacije s obzirom na vijek korištenja sredstva. Vidljivo je da sredstva kraćeg roka uporabe imaju manji trošak nabave te samim time i manji amortiza-

cijski trošak. Dok sredstva veće vrijednosti imaju duži rok korištenja i veći amortizacijski trošak. Ukupni trošak amortizacije odabranih sredstava iznosi 55.682,32 kn.

4.7. Obračun amortizacije prema aritmetičko degresivnoj metodi

Iz imovine poduzeća odabrana su sredstva koja su već izračunata na primjeru obračuna linearnom metodom kako bi se lakše usporedile ove dvije metode te njihov utjecaj na samo poslovanje poduzeća.

Aritmetička degresivna metoda tipična je po tome da svota amortizacije opada pa se poduzeća koriste metodom kako bi u prvim godinama korištenja sredstva otpisali njegov veći dio. Metodu karakterizira to da je razlika između amortizacijskih iznosa je jednaka. Prilikom izračuna aritmetičke degresivne metode amortizacije dobiva se stopa amortizacije temeljena na korisnom vijeku trajanja imovine i godini amortizacije, te nakon toga se izračunava trošak amortizacije uz pomoć nabavne vrijednosti sredstva i stope amortizacije. Primjer obračuna amortizacije po aritmetičkoj degresivnoj metodi:

Tablica 4. Obračun amortizacije prema aritmetičko degresivnoj metodi

Br.	Opis	Kom.	Trošak nabave 31.12.2018.	Trošak amortizacije je kn/kom
1	Bačva barrique 225 l cadus, sensoriel	5	5.275,73	1.758,40
2	Bačva barrique 225 l cadus, origineallier	5	5.537,64	1.845,70
3	Bačva barrique 500 l cadus, sensoriel	1	7.483,30	2.494,18
4	Vinifikatorsoft system 12000 l gortani	1	223.728,54	20.242,11
5	Autoclave 15000 l gortani	1	219.804,12	19.887,04
6	Inox spremnik 5000 l +5000 l gortani	2	104.541,30	9.458,50
7	Vinifikatorsoft system 12000 l gortani	4	223.728,54	20.242,11
8	Autoclave 15000 l gortani	2	219.878,22	19.893,74
	Ukupno			95.821,78

Prilikom obračuna aritmetički degresivne amortizacije upotrijebljene su dvije vrste sredstva s vijekom korištenja od 3 i 20 godina korištenja. Amortizacija se izračunava za prvu godinu vijeka korištenja stalnih sredstva jer su tek stavljena u upotrebu zbog toga se ne bilježi znatna promjena u iznosima s obzirom na obračun prema linearnoj metodi. Razlika u obračunu amortizacije prema aritmetičkoj degresivnoj metodi iznosi 40.139,46.

5. RASPRAVA

Rad prikazuje različitosti obračuna amortizacije te njihov utjecaj na konačni financijski rezultat poslovanja poduzeća. Temelji se na podacima poduzeća Osilovac koji trošak amortizacije obračunavaju prema linearnoj metodi, a ovdje je uspoređen trošak odabranih sredstava iz imovine poduzeća obračunat prema linearnoj i aritmetički degresivnoj metodi. Metode koje daju mogućnost poduzeću da odabere izračun koji je najviše prilagođen sredstvima iz imovine poduzeća. Ovo poglavlje daje jasan rezultat primjene različitih metoda obračuna amortizacije na poslovanje poduzeća.

Na temelju računa dobiti i gubitka vidi se utjecaj linearne metode na dosadašnje poslovanje tvrtke Osilovac. Primjenom linearne metode visina amortizacije na dan 31.12.2019. godine iznosila je 7.327.530,00 kn. Promjenom metode obračuna amortizacije promijenit će se i ukupan rezultat amortizacije što mijenja i bilancu poduzeća. Kako zbog promjene načina obračuna amortizacije dolazi do promijene vrijednosti nematerijalne i materijalne imovine koje pripadaju osnovnim sastavnicama aktive bilance dolazi i do promjene u stavkama pasive. Kada dođe do promjene vrijednosti dugotrajne imovine u aktivi doći će do promjene rezultata poslovanja poduzeća u stavkama pasive za određenu poslovnu godinu.

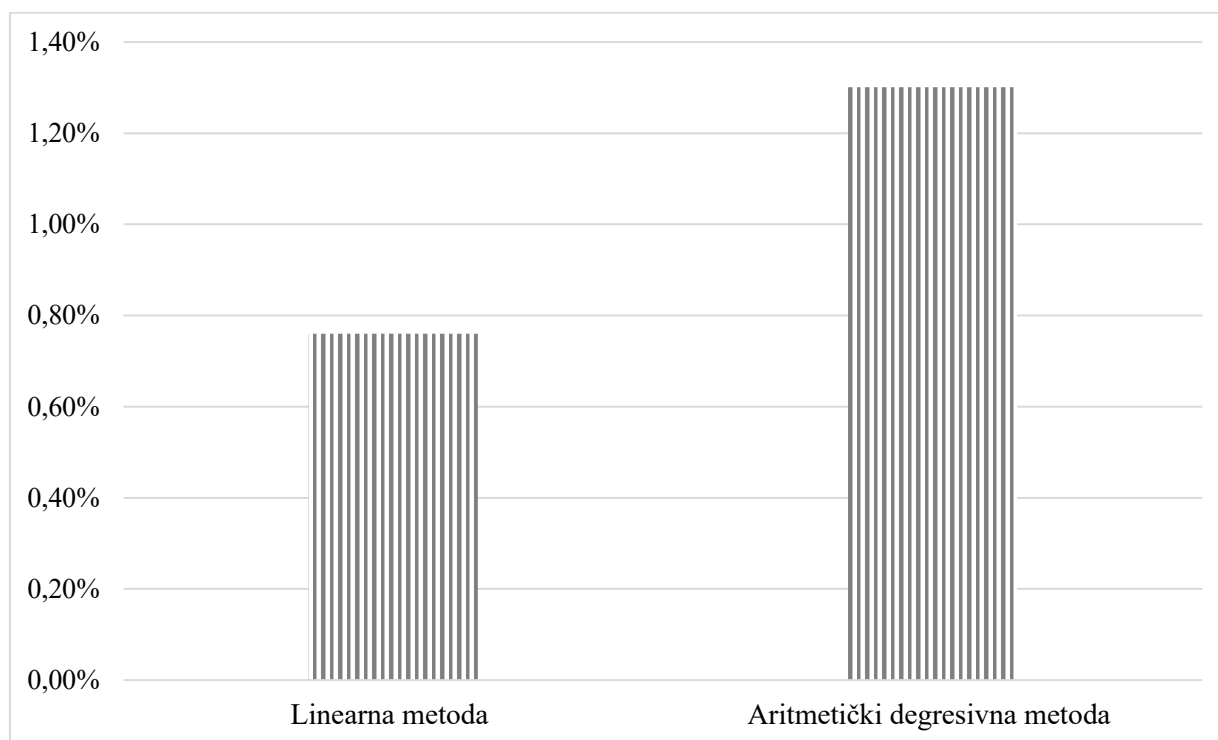
Radeći samo s dijelom podataka iz imovine poduzeća računao se samo jedan dio amortizacije koji se uračunava u ukupnu amortizaciju. Budući da je linearnom metodom dobiven rezultat od ukupno 55.682,32 kn njega nije potrebno dodatno objašnjavati jer on sam čini tj. pripada ukupnom rezultatu amortizacije poslovne godine. Rezultat dobiven izračunom pomoću aritmetički degresivne metode iznosi 95.821,78 kn što je ukupno razlike 40.139,46 kn. Kod primjene aritmetički degresivne metode pri izračunima troška amortizacije sredstava dužeg vijeka korištenja imaju značajnu razliku u dobivenom amortizacijskom trošku u usporedbi s linearnom metodom obračuna. Dobivena razlika se uračunala u ukupnu godišnju amortizaciju poduzeća tj. iznosu 7.327.530.00 kn dodajem razliku 40.139,46 i time povećavam ukupni trošak amortizacije. Čime je dobivena razlika u godišnjem izračunu amortizacije kada se određena sredstva imovine poduzeća obračunavaju po aritmetički degresivnoj metodi. Amortizacije za sredstva imovine poduzeća bi se u ovom slučaju povećala za 40.139,46 kn pa se tako i sam iznos amortizacije na kraju poslovne godine povećao. Može se zaključiti da bi koristeći

aritmetički degresivnom metodu amortizacije ukupan trošak amortizacije za poduzeće bio veći.

Tablica 5. Povećanje ukupne amortizacije kroz sredstva amortizirana aritmetički degresivnom metodom

Opis	Linearna metoda	Aritmetički degresivna metoda
Sredstva imovine	55.682,32 kn	95.821,78 kn
Ukupna amortizacija poslovne godine	7.327.530,00 kn	7.367.669,46 kn

Iz tablice je vidljiv utjecaj promjena obračuna amortizacije izabranih sredstava na ukupni trošak amortizacije. Ovdje se radi samo o jednom dijelu sredstava iz imovine poduzeća koji su obračunati na dva načina: linearnom i aritmetički degresivnom metodom. U prvom redu nalaze se ukupne sume amortizacije obračunatog dijela odabrane imovine poduzeća, dok drugi red prikazuje kako taj obračun utječe na ukupnu amortizaciju poslovne godine.

Grafikon 3. Udio linearne i aritmetički degresivne metode u ukupnoj amortizaciji

Na prikazanom grafikonu vidimo postotke linearne metode i aritmetički degresivne metode u ukupnoj amortizaciji poslovne godine. Linearna metoda iznosi 0,76% u ukupnoj amortizaciji

poslovne godine, dok aritmetički degressivna iznosi 1,30% u ukupnoj amortizaciji poslovne godine.

Analizirajući utjecaj različitih obračuna amortizacije tj. primjenjivanja različitih računovodstvenih politika u poslovanju poduzeća dolazi do znatnih promjena na financijske izvještaje kojima pripada račun dobiti i gubitka te na taj način i do konačnog financijskog rezultata poduzeća. U priloženom računu dobiti i gubitka za 2019. godinu nalaze se poslovni rashodi kojima pripada amortizacija obračunata prema linearnoj metodi kako samo poduzeće i posluje. Podaci su prikupljeni iz jednog dijela sredstava poduzeća u svrhu izrade ovog rada, izdvojena odabrana sredstva su amortizirana radi lakšeg prikaza same amortizacije te njezine promjene obzirom na promjenu amortizacijskog obračuna. Sama ta izdvojena sredstva imaju utjecaj prvo na ukupnu amortizaciju iz dijela imovine te na cjelokupnu amortizaciju poslovne godine poduzeća. Stoga je u sljedećoj tablici vidljivo koliki bi trošak amortizacije bio kada bi se određena izdvojena sredstva amortizirala aritmetički degressivnom metodom. U svrhu toga zbog lakšeg prikaza napravljena je tablica na temelju računa dobiti i gubitka s poslovnim prihodima, rashodima i promjenom amortizacije te na samom kraju promjenom financijskog rezultata poslovanja poduzeća Osilovac d.o.o.

Tablica 6. Utjecaj promjene amortizacijskog troška na račun dobiti i gubitka

Opis	Obračun prema linearnoj metodi	Obračun prema aritmetički degressivnoj metodi
Poslovni prihodi	74.102.684	74.102.684
Poslovni rashodi	72.269.710	72.309.849
Amortizacija	7.327.530	7.367.669
Financijski prihodi	94.871	94.871
Financijski rashodi	1.658.573	1.658.573
Ukupni prihodi	74.197.555	74.197.555
Ukupni rashodi	73.928.283	73.968.422
DOBIT RAZDOBLJA (nakon oporezivanja)	269.272	229.133

Račun dobiti i gubitka daje informacije o prihodima rashodima i rezultatu poslovanja. Prema tome se može odrediti kako poduzeće posluje, ukoliko prihodi razdoblja prelaze iznos rashoda razdoblja poduzeće posluje s dobitkom kao što je ovdje slučaj u suprotnom ukoliko su rashodi veći poduzeće posluje s gubitkom.

Račun dobiti i gubitka prikazuje najpregledniju sliku stanja poduzeća promatrane poslovne godine. U ovom slučaju račun dobiti i gubitka prikazuje pozitivan financijski rezultat tj. prikazuje kako poduzeće posluje na kraju poslovne godine u plusu odnosno u dobiti. Prvi stupac tablice daje opis promatranih pokazatelja dok u drugom stupcu vidimo stvarne pokazatelje poduzeća Osilovac d.o.o. za prikazanu poslovnu godinu. Kako se rad temelji na amortizacijskom trošku odnosno povećanju ili smanjenju amortizacijskog troška promjenom obračuna amortizacije u trećem stupcu vidljiva je promjena amortizacijskog troška primjenjujući drugu metodu obračuna amortizacije. Značajna je promjena amortizacije kada se odabrana sredstva amortiziraju prema aritmetički degresivnoj metodi. Ovdje je promjena izdvojenih sredstava obračunatih prema aritmetički degresivnoj metodi iznosila 40.139,46 kn. Ta promjena možda i ne djeluje previsoko, ali uzevši u obzir da se radi samo o dijelu sredstava izdvojenih iz imovine poduzeća zaključno je da bi poduzeće imalo znatno veće promjene amortizacijskog troška koristeći se drugom metodom obračuna. Može se vidjeti da to znatno utječe na ukupnu dobit razdoblja odnosno dobit poslovne godine pa tako računajući amortizaciju obračunom aritmetički degresivnom metodom bilježimo povećanje ukupnih rashoda odnosno pad ukupnih prihoda i time manju dobit razdoblja promatrane poslovne godine.

Uspoređujući druge radove putem interneta vidljive su promjene koristeći se drugim metodama obračuna. Najvidljivije promjene su u financijskim izvještajima u kojima amortizacija predstavlja značajan trošak koji se u računu dobiti i gubitka prikazuje u rashodima. Aritmetički degresivna metoda obračuna naziva se još i metodom opadajućeg salda, a tipična je po tome što se za svaku godinu bilježi jednak iznos razlike. Promatrajući diplomski rad „Računovodstveni i porezni aspekti obračuna amortizacije u proizvodnom poduzeću“ vidljiva je razlika unutar računa dobiti i gubitka koristeći se različitim obračunima amortizacije promatrano poduzeće posluje u prvom primjeru s dvostruko većim i dvostruko manjim amortizacijskim stopama. Vidljivo je kako dvostruko veće amortizacijske stope čine gubitak razdoblja dok dvostruko manje amortizacijske stope daju dobit razdoblja. Do gubitka dolazi jer dvostruko veće amortizacijske stope čine veće rashode poduzeća od prihoda, time na kraju poslovne godine može se zaključiti kako poduzeće treba promijeniti računovodstvenu politiku amortizacije. Promjena samog računa dobiti i gubitka rezultira promjeni podataka u bilanci te u promjeni poreza na dobit. Kako u prvom slučaju poduzeće posluje s gubitkom nema oporezivanja, osim tog navedenog diplomskog rada također u diplomskom radu temeljenom na obračunu amortizacije pod nazivom „Utjecaj računovodstvenih politika amortizacije na financijske izvještaje“ prikazuje se obračun amortizacije različitih metoda na primjeru jednog podu-

zeća. Ovdje se za obračun koristi linearna metoda koju samo poduzeće koristi, te metoda opadajuće osnovice ili degresivna metoda gdje je isto vidljiva značajna razlika u visini iznosa troška amortizacije te se događa isti slučaj povećanja troška amortizacije. Povećanjem amortizacije u oba slučaja smanjuje se obveza poreza na dobit poslovne godine. Iz navedenih primjera vidljivo je da su sva poduzeća prilagodila svoju računovodstvenu politiku obračuna amortizacije kako bi minimalizirali ukupne rashode i time povećali dobit razdoblja.

6. ZAKLJUČAK

Trošenje dugotrajne imovine iskazuje se kao amortizacijski trošak. Poduzeće vremenom troši dugotrajnu imovinu i ona gubi svoju vrijednost, te taj trošak utječe na ukupan financijski rezultat poduzeća. Koristeći se raznim metodama obračuna amortizacije moguće je trošak prilagodavati potrebama poduzeća, odnosno kroz financijske izvještaje manipulirati troškom kako bi se dobio veći rezultat na kraju poslovne godine. Prilikom odabira obračuna amortizacije prema metodama važno je pridržavati se računovodstvene politike i propisa koji su prethodno određeni. Tako svako poduzeće provodi računovodstvenu politiku koja njemu najbolje odgovara te na taj način manipulira financijskim pokazateljima, izvještajima i u konačnici financijskim rezultatom poslovanja.

Osnovni cilj ovog diplomskog rada je prikazati kako pojedine metode obračuna amortizacije utječu na promjenu troška amortizacije te na cjelokupno poslovanje. Prilikom usporedbe obračuna amortizacije koristi se linearna metoda amortizacije i aritmetički degresivna metoda amortizacije. Linearnu metodu koristi i samo poduzeće te su podaci za daljnji obračun dobiveni na temelju linearne metode. Tipično za linearan obračun su jednako raspoređeni troškovi amortizacije tijekom čitavog razdoblja amortizacije, dok se primjenom aritmetički degresivne metode troškovi tijekom godina mijenjaju.

Može se zaključiti da se promjena računovodstvene politike prilikom obračuna drugom metodom amortizacije znatno odrazila na promjenu poslovanja tj. povećanje ukupnog troška amortizacije te samim tim smanjena ukupne dobiti razdoblja što je vidljivo u računu dobiti i gubitka 2019. godine. Amortizacija se posebno odnosi na imovinu poduzeća jer predstavlja sam trošak imovine čije smanjenje utječe na rezultat poslovanja. Utjecaj amortizacije vidljiv je i u financijskim pokazateljima, a najveći utjecaj je u koeficijentima iz pokazatelja zaduženosti jer vrijednost amortizacije varira ovisno o primijenjenoj metodi, a faktor zaduženosti prikazujemo prema mogućnosti podmirenja obveza uz postojeće uvjete iz ostvarene dobiti uvećane za amortizaciju.

Podaci korišteni iz poduzeća Osilovac d.o.o. pokazuju da poduzeće posluje s dobiti razdoblja poslovne godine. Utjecaj promjene obračuna amortizacije prikazan je samo za dio imovine poduzeća te je i kao takav imao značajan utjecaj na ukupnu dobit razdoblja. Vidljivo je da je

izbor računovodstvene politike obračuna amortizacije znatno utječe na krajnji financijski rezultat. Kod određivanja metode korištene su aritmetička degresivna metoda i linearna metoda gdje je izračunom prikazano koja metoda ima najučinkovitiji izračun amortizacije. Zaključeno je kako linearna metoda izračuna amortizacije poduzeću donosi najmanje troškova. Linearna metoda prikazuje isplativo izračunavanje, te rezultira manjim amortizacijskim troškom na kraju poslovne godine, što je na kraju dovelo do toga da poduzeće u odabere linearnu metodu izračuna amortizacije i uspije ostvariti što veći financijski rezultat.

7. POPIS LITERATURE

1. Crnković, L. Martinović, J. (1999.): Financijsko računovodstvo. Ekonomski fakultet Osijek, Osijek
2. Karić, M. (2008.): Upravljanje troškovima. Ekonomski fakultet Osijek. Osijek
3. Karić, M. Štefanić, I. (1999.): Troškovi kalkulacije u poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivredni fakultet u Osijek. Osijek
4. Ranogajec, Lj. (2009.): Računovodstvo u poljoprivredi. Poljoprivredni fakultet u Osijeku. Osijek
5. Žeger, K. Tušek, B. Vašiček, V. Žager, L. (2007). Osnove računovodstva. Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
6. Osilovac d.o.o. (2019.): godišnje izvješće za 2019. godinu
7. Osilovac d.o.o. (2019.): Knjigovodstvena vrijednost i obračun amortizacije stalnih sredstava za 2018.-u i 2019.-u godinu
8. Grbić, I. (2016). Utjecaj računovodstvenih politika amortizacije na financijske izvještaje, raspoloživo na:
<https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A425/datastream/PDF/view>
(15.08.2020.)
9. Hadrović Zekić, B. Računovodstvo nastavni materijali s predavanja, raspoloživo na:
<http://www.efos.unios.hr/racunovodstvo/wp-content/uploads/sites/194/2018/11/Predavanja-4.pdf> (23.07.2020.)
10. Matić, M. (2017). Računovodstveni i porezni aspekti obračuna amortizacije u proizvodnom poduzeću, raspoloživo na:
<https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst%3A1358/datastream/PDF/view>
(16.08.2020.)
11. Metode znanstvenih istraživanja, Sveučilište u Zadru, raspoloživo na:
https://www.google.com/search?q=UNIZD&rlz=1C1CHBD_hrHR902HR902&oq=UNIZD&aqs=chrome..69i57j46j014j69i60l2.951j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8
(03.08.2020.)
12. Miočić, F. (2017.) Računovodstveni i porezni tretman amortizacije na primjeru nogometnog kluba, Ekonomski fakultet u Splitu, raspoloživo na:
https://repozitorij.efst.unist.hr/islandora/object/efst:1297/preview?fbclid=IwAR0jkLJZ4lgEWFj613FFwzVpdSPctM_LUywa5xEzG66ywV1INVRAIwKv5WE
(05.08.2020.)

13. Narodne novine, broj 86/15, Hrvatski standard financijskog izvještavanja: 6. dugotrajna materijalna imovina, raspoloživo na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=13770>
(15.07.2020.)
14. Perčević, H. Amortizacija dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine nastavni materijali s predavanja, raspoloživo na:
<http://www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Amortizacija%20dugotrajne%20nematerijalne%20i%20materijalne%20imovine.pdf>
(20.08.2020.)
15. Porezna uprava, članak 12. Raspoloživo na: https://www.porezna-uprava.hr/hr_propisi/_layouts/15/in2.vuk2019.sp.propisi.intranet/propisi.aspx#id=cla1554
(19.07.2020.)
16. Skendrović, LJ. Hopp, S. Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva marbo produkt d.o.o., raspoloživo na: file:///D:/Downloads/06_Hopp_Skendrovic_Znacaj_i_utjecaj_amortizacije.pdf
(05.08.2020.)
17. Sredstva reprodukcije u poduzeću, Sveučilište u Zadru, raspoloživo na:
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiU98-ClffrAhXR_aQKHSY_AMMQFjAEegQIBhAB&url=http%3A%2F%2Fwww.unizd.hr%2Fportals%2F4%2Fnastavni_mat%2F2_godina%2Fekonomika_pod%2Fsredstva_reprodukcije_u_poduzecu.ppt&usg=AOvVaw0HeTMEEz3ElgLJ-MlqWVT2&fbclid=IwAR2ZnHDtdw1JnoOfjRtHvZ_Tu6fQVQPNRp0O71Brxtt_00b0aues4UBXAs0 (05.08.2020)
18. Vukoja, B. Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, raspoloživo na:
<http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf> (23.07.2020)
19. Župan, M. (2014). Računovodstvo za poduzetnike II nastavni materijali, raspoloživo na:
https://www.vup.hr/_Data/Files/1405221256115.pdf?fbclid=IwAR1psTGsNuixnK9T2qUWGTy1M8ZD6GFMdk9LyyukbfxlxNvQ9fD81VMWLSI (03.08.2020.)

8. SAŽETAK

Pojam amortizacije govori o smanjenju imovine koje nastaje njezinom uporabom i postupnim trošenjem kroz uporabni vijek trajanja. Obračun amortizacije vrši se na dugotrajnoj materijalnoj i nematerijalnoj imovini poduzeća. Poduzeće svojom računovodstvenom politikom određuje obračun amortizacije. Postoje dva sustava amortizacije, a to su vremenska i funkcionalna. Vremenska amortizacija može se obračunati kao linearna, degresivna (aritmetička, geometrijska, digitalna) i progresivna. Poduzeće Osilovac d.o.o. prakticira linearni obračun amortizacije što je u praktičnom dijelu rada uspoređeno s obračunom aritmetički degresivne metode te je utvrđeno kako je linearan obračun pogodniji za poslovanje poduzeća Osilovac d.o.o. Amortizacija predstavlja trošak razdoblja koji može značajno utjecati na krajnji financijski rezultat poduzeća.

Ključne riječi: amortizacija, dugotrajna imovina, linearna metoda, aritmetički metoda

9. SUMMARY

The term refers to the reduction of an asset arising from its use and gradual depreciation over its useful life. Depreciation is calculated on the long-term tangible and intangible assets of the company. The company determines the calculation of depreciation with its accounting policy. According to the regulations, there are two basic depreciation systems, namely time and functional. Time depreciation can be calculated as linear, degressive (arithmetic, geometric, digital) and progressive. The aim of the paper "The impact of different methods of depreciation calculation on the financial result of the company Osilovac ltd." is to show how the choice of depreciation method affects the financial result of operations. The company Osilovac d.o.o. practices linear calculation of depreciation, which in the practical part of the paper is compared with the calculation of the arithmetic degressive method and it was determined that the linear calculation is more suitable for the business of the company Osilovac ltd. Depreciation represents the cost of a period that can materially affect the final financial result of an enterprise.

Keywords: amortization, fixed assets, linear method, arithmetic method

10. POPIS TABLICA

Tablica 1. Aktiva i pasiva poduzeća Osilovac d.o.o.	19
Tablica 2. Račun dobiti i gubitka poduzeća Osilovac d.o.o.	21
Tablica 3. Obračun amortizacije prema linearnoj metodi	22
Tablica 4. Obračun amortizacije prema aritmetičko degresivnoj metodi	23
Tablica 5. Povećanje ukupne amortizacije kroz sredstva amortizirana aritmetički degresivnom metodom.....	25
Tablica 6. Utjecaj promjene amortizacijskog troška na račun dobiti i gubitka.....	26

11. POPIS SLIKA

Slika 1. Hrvatski standard financijskog izvještavanja (HSFI)	4
Slika 2. Obuhvat dugotrajne imovine prema MRS-u i MSFI-u	5
Slika 3. Utvrđivanje vijeka upotrebe sredstava	7
Slika 4. Amortizacijski utjecaj na pokazatelje	16

12. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Aktiva poduzeća izražena u postotcima za 2018. i 2019. godinu.....	20
Grafikon 2. Pasiva poduzeća izražena u postotcima za 2018. i 2019. godinu	20
Grafikon 3. Udio linearne i aritmetički degresivne metode u ukupnoj amortizaciji.....	25

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku
Fakultet Agrobiotehničkih znanosti Osijek
Diplomski sveučilišni studij, smjer Agroekonomika

Diplomski rad

**Utjecaj različitih metoda obračuna amortizacije na financijski rezultat poduzeća Osilovac d.o.o.
Marina Jukić**

Sažetak: Pojam amortizacije govori o smanjenju imovine koje nastaje njezinom uporabom i postupnim trošenjem kroz uporabni vijek trajanja. Obračun amortizacije vrši se na dugotrajnoj materijalnoj i nematerijalnoj imovini poduzeća. Poduzeće svojom računovodstvenom politikom određuje obračun amortizacije. Prema propisima postoje dva temeljna sustava amortizacije, a to su vremenska i funkcionalna. Vremenska amortizacija može se obračunati kao linearna, regresivna (aritmetička, geometrijska, digitalna) i progresivna. Cilj rada „Utjecaj različitih metoda obračuna amortizacije na financijski rezultat poduzeća Osilovac d.o.o.“ prikazati je kako odabir načina obračuna amortizacije utječe na financijski rezultat poslovanja. Poduzeće Osilovac d.o.o. prakticira linearni obračun amortizacije što je u praktičnom dijelu rada uspoređeno s obračunom aritmetički regresivne metode te je utvrđeno kako je linearni obračun pogodniji za poslovanje poduzeća Osilovac d.o.o. Amortizacija predstavlja trošak razdoblja koji može značajno utjecati na krajnji financijski rezultat poduzeća.

Rad je izrađen pri: Fakultet Agrobiotehničkih znanosti Osijek

Mentor: prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec

Broj stranica: 39

Broj grafikona i slika: 7

Broj tablica: 6

Broj literaturnih navoda: 19

Jezik izvornika: hrvatski

Ključne riječi: amortizacija, dugotrajna imovina, linearna metoda, aritmetički metoda

Datum obrane:

Stručno povjerenstvo za obranu:

1. Prof.dr.sc. Jadranka Deže, predsjednik
2. Prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, mentor
3. Doc.dr.sc. Ana Crnčan, član

Rad je pohranjen u: Knjižnica fakulteta Agrobiotehničkih znanosti Osijek, Sveučilište u Osijeku, Kralja Petra Svačića 1d.

BASIC DOCUMENTATION CARD

**Josipa Juraja Strossmayera University of Osijek
Faculty of Agrobiotential Sciences Osijek
University Graduate Studies, Agroecconomics**

Graduate thesis

**The impact of different methods of depreciation calculation on the financial result of the company Osilovac Ltd
Marina Jukić**

Abstract: The term amortization refers to the reduction of an asset arising from its use and gradual depreciation over its useful life. Depreciation is calculated on the long-term tangible and intangible assets of the company. The company determines the calculation of depreciation with its accounting policy. According to the regulations, there are two basic depreciation systems, namely time and functional. Time depreciation can be calculated as linear, degressive (arithmetic, geometric, digital) and progressive. The aim of the paper "The impact of different methods of depreciation calculation on the financial result of the company Osilovac d.o.o." is to show how the choice of depreciation method affects the financial result of operations. The company Osilovac Ltd. practices linear calculation of depreciation, which in the practical part of the paper is compared with the calculation of the arithmetic degressive method and it was determined that the linear calculation is more suitable for the business of the company. Depreciation represents the cost of a period that can materially affect the final financial result of an enterprise.

Thesis performed at: Faculty of Agrobiotential Sciences Osijek

Mentor: Ph.D. Ljubica Ranogajec, Full Professor

Number of pages: 39

Number of figures: 7

Number of tables: 6

Number of references: 19

Original in: Croatian

Keywords: amortization, fixed assets, linear method, arithmetic method

Thesis defended on date:

Reviewers:

1. Ph.D. Jadranka Deže, Full Professor, president
2. Ph.D. Ljubica Ranogajec, Full Professor, mentor
3. Ph.D. Ana Crnčan, member

Thesis deposited at: Library, Faculty of Agrobiotential Sciences Osijek, Josipa Juraja Strossmayera University of Osijek